О Б Щ И Н А А Й Т О С
ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

ПРОГРАМА
ЗА
ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА АЙТОС

2026г. – 2030 г.

Приета с Решение № 345, взето с протокол № 28, т.8 от 29.01.2026год. на Общински съвет - Айтос

8500 Айтос, ул.”Цар Освободител” № 3
Централа: тел. (0558) 2-26-65; 2- 34-50; 2-35-41
Факс: (0558) 2-21-33; E-mail: obshtina@aytos.bg

I.ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Айтос е изготвена в изпълнение на чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните и обхваща периода 2026-2030 г.

Разработването и приемането на Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на общината се налага поради това, че Програмата приета с Решение на ОбС-Айтос №224/26.04.2021г. действа за периода 2021г.-2025г., а проблемът с популацията на скитащите и безстопанствени кучета продължава да бъде сериозен за обществото, с многостранни измерения (хуманно-медицински, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични).

Необходимост от разработването на програмата възниква в резултат на изисквания поставени на Република България и останалите страни членки от Европейския съюз по отношение на грижата и хуманното отношение към животните, и конкретните механизми за овладяване на популацията на безстопанствени кучета в населените места.

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА.

Целта на тази програма е намаляване на популацията на безстопанствените кучета, чрез прилагане на комплекс от мерки, при който усилията на общинската власт, природозащитните организации, ветеринарните специалисти и гражданите са насочени в една обща посока – намиране на хуманно и съвременно решение на проблема, гарантиращо безопасността и здравето на хората и комфорта на градската среда.

Формирането на конкретни цели и мерки на Програмата е извършено на базата на анализ на съществуващото състояние и специфичните местни условия и нужди. От друга страна те са синхронизирани с изискванията поставени в нормативната уредба на Република България и са съобразени с комплексните мерки, определени от Световната здравна организация: строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета, кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации и общини.

ЦЕЛИ:

 Чрез използване на нови по–усъвършенствани подходи да се постигне трайно намаляване на броя на безстопанствените кучета на територията на Община Айтос.

 Установяване на контрол върху популацията на безстопанствените и домашни кучета, като се гарантира здравето на хората и безопасността на градската среда.

 Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни и паразитни заболявания, които касаят хора и животни.

 Развиване на чувство за отговорност у гражданите при отглеждане на кучета.

 Редуциране броя на уличните кучета до трайно намаляване на популацията съгласно разпоредбите на действащото законодателство.

 Прилагане на механизмите за ефективен контрол на отглеждането, развъждането и търговията с кучета, предвидени в българското законодателство.

ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА:

 Овладяване броя на безстопанствените кучета до трайното изчезване на явлението "безстопанствени кучета".

 Контрол върху отглеждането на домашни кучета.

 Стимулиране кастрацията на домашни кучета.

 Стимулиране осиновяването на безстопанствени кучета.

 Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни.

 Повишаване чистотата на градската среда.

 Изготвяне и провеждане на образователни кампании, съгласно чл. 2 от Закона за защита на животните.

 Увеличаване на информираността, отговорността и активността на гражданите при отглеждане на домашни кучета.

III.АНАЛИЗ НА ОБСТАНОВКАТА В ОБЩИНА АЙТОС

1. Описание на проблема.

Големият брой безстопанствени кучета води до:

 пренасяне на болести, опасни за човека - бяс, ехинококоза, бруцелоза, микроспория, демодекоза и др.;

 регистрирани са случаи на ухапвания на хора от кучета;

 много хора се страхуват от кучета.

2. Причини за възникване на проблема:

 Липса на контрол върху популацията на домашни кучета;

 Неефективност на прилаганите до момента методи и несъобразяване с комплексния характер на проблема;

 Временното използване на кучета за пазачи на вили, строежи, гаражи и др., след което се изоставят;

 Липса на хуманно образование за отношението към животните и грижите, от които се нуждаят - собствениците не са подготвени за проблемите, съпровождащи отглеждането на кучета, в резултат на което при възникнали трудности може да ги изоставят;

3. Популация на безстопанствените кучета.

Кучето достига полова зрялост на 7-8 месечна възраст, ражда два пъти годишно средно по 5 до 8 кученца. Очевидно е, че само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на безстопанствените кучета. Ако не се вземат навременни мерки, броят им нараства докато достигне определен максимум. Този максимум се нарича *"носещ капацитет на средата*" и зависи от условията на средата - количество храна, вода и възможности за подслон. При достигане на носещия капацитет на средата раждаемостта и смъртността на безстопанствените кучета се изравняват, което означава че броят им не се увеличава. Ако в тази ситуация се предприеме само отстраняване на безстопанствените кучета ще се предизвика освобождаване на ниши, които за кратък период ще бъдат заети от други кучета - новородени или мигриращи, т.е. ще се наблюдава временно намаляване броя на безстопанствените кучета, последвано от възстановяване, пак намаляване и възстановяване - един цикличен и непрестанен процес.

4. Анализ на обстановката в Община Айтос.

През последните години не се наблюдава увеличаване на случаите на ухапвания от кучета. Знае се, че нерегистрираните случаи са винаги повече от известните – различен дял от ухапаните остават извън полезрението на здравеопазването поради непотърсена медицинска помощ.

Не се освобождават ниши, тъй като кучетата се връщат на местата, от където са взети за гратисния период, необходим за блокиране на раждаемостта - когато капацитетът на средата се ограничи от стерилни животни. Този гратисен период позволява паралелно да се наложи контрол върху домашните кучета - регистрацията им, стерилизацията на част от тях. Следва етапът на постепенно изтегляне на кучетата в приют, тъй като отстраняването вече не може да се компенсира от раждаемост - липсват репродуктивните животни. Броят на кучетата от улицата постепенно се редуцира до трайното изчезване на явлението *"безстопанствени кучета"*.

Единственият ефективен подход за установяване на контрол върху кучешката популация е:

1) прилагане на кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс и трайна маркировка на неагресивни (*социализирани*) безстопанствени кучета и връщането им по обитаваните от тях места с редовен ветеринарномедицински надзор;

2) регистрация на домашните кучета и популяризиране на ползите от кастрацията им, с цел установяване на контрол върху размножаването им и предотвратяване на евентуалното им изоставяне.

Адекватната нормативна база и съвместните действия между местна власт, ОЗЖ и граждани води до частично разрешаване на проблема с безстопанствените кучета и е основна предпоставка за неговото цялостно ефективно и трайно решение.

IV. МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА И ТРАЙНО РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА С БЕЗСТОПАНСТВЕННИТЕ КУЧЕТА

МЯРКА I. Създаване на организация за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Общината.

1. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка (*за кратко наричани обработка*) и връщане по места на социализирани и здрави безстопанствени кучета:

 Обработката на безстопанствени кучета се извършва в регистрирани стационарни и/или подвижни амбулатории;

 Обработката се извършва на принципите на *масова кастрация* по райони и във връзка с молби и сигнали на граждани;

 Залавянето на безстопанствени кучета се извършва съгласно чл. 42, ал. 1 от ЗЗЖ;

 Транспортирането на кучетата се извършва съгласно изискванията на чл. 42, ал. 2 от ЗЗЖ.

2. Евтаназия на кучета се извършва в определени в ЗЗЖ и ЗВМД случаи.

3. Създаване на информационна база данни в общината в съответствие с предоставените по реда на чл.47 от ЗЗЖ данни от управителя на приюта.

4. Установяване на устойчиви практики за осиновяване на безстопанствени животни.

5. Провеждане на информационно - образователни кампании.

Образователните кампании се изработват и провеждат съвместно от Организациите за защита на животните, Общинска администрация - Айтос.

МЯРКА II. Обозначаване на места, забранени за разходка на домашни кучета.

МЯРКА III. Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни кучета.

МЯРКА IV. Създаване на организация за регистриране на домашните кучета.

1. Регистрацията на домашни кучета се извършва съгласно чл. 174 от ЗВМД.

2. Таксата за домашни кучета се събира от Общинска администрация - Айтос.

V. МЕТОДОЛОГИЯ

Успешната практиката налага прилагането на регламентирания от Закона за защита на животните метод за кастрация на уличните кучета и връщането им по обитаваните от тях места до блокиране на раждаемостта - ограничаване капацитета на средата само със стерилни животни.

1. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка и връщане по места на неагресивни и здрави безстопанствени кучета.
2. Евтаназия на неизличимо болни и доказано агресивни безстопанствени кучета.
3. Задомяване/осиновяване на безстопанствени кучета.
4. Регистрация и надзор на безстопанствените кучета.
5. Регистрация на домашните кучета.
6. Популяризиране на ползите от кастрацията на домашни кучета.
7. Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни кучета.
8. Кампании за подобряване на чистотата на градската среда.

VI. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

1. Местна власт.

• Общинският съвет при община Айтос приема Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Айтос съгласно чл.40, ал.3 от ЗЗЖ и предвижда годишен бюджет за изпълнението й.

• Кметът на Община Айтос организира изпълнението на програмата и ежегодно до 1 март внася отчета за изпълнението й пред изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните.

• Мерките за овладяване популацията на безстопанствените кучета се осъществяват чрез договор с приют за безстопанствени кучета, който разполага с лицензиран ветеринарен лекар: за кастриране, чипиране и маркиране, ваксиниране, обезпаразитяване.

• Дейностите по залавяне на безстопанствените кучета, транспортирането им до приюта и връщане на местата, където са заловени се изпълнят от екипите за залавянето им.

• Кметът на Община Айтос издава заповед за извършване на преброяване на безстопанствени кучета след уведомление от Министъра на земеделието, храните и горите със заложен в него срок. Преброяването се извършва от представители на общината, организации за защита на животните или от други юридически лица и в него не могат да се включват участниците в дейностите по Програмата, извършващи кастрация и обработка на кучетата.

• Преброяването се извършва веднъж на всеки две години в периода март-юни или септември-ноември.

• При преброяването се отчита всяко куче, намиращо се на обществено място без видимо присъствие на собственик.

• Преброяването се извършва по методика като задължително се отчита приблизителната възраст, пол, видимото здравословно състояние и наличието или липсата на видима маркировка за извършване на кастрация.

• След извършване на преброяването се съставя протокол, който се изпраща в ОДБХ. Областната дирекция обобщава данните от протоколите и ги изпраща в БАБХ, която изготвя доклад и го публикува на интернет-страницата си.

• Отчетите по чл.40, ал.4 от Закона за защита на животните се публикуват на интернет страницата на община Айтос.

• Кметът на Община Айтос публикува на интернет страницата на общината обявление за заявяване на участие за извършване на дейностите по залавяне, кастрация, маркиране, ваксинация, обезпаразитяване и връщане по места на обработените безстопанствени кучета.

• Залавянето и транспортирането на кучетата се извършва по реда на чл.42 от Закона за защита на животните.

• За извършване на ветеринарномедицинските дейности, екипите и доброволците предоставят заловените безстопанствени кучета със приемо-предавателен протокол по образец(когато се предоставят от екипа по залавяне) или информационен талон №1 за залавяне, приемане и връщане на безстопанствени кучета по образец (когато се предоставят от доброволец.) на амбулаториите към приюта, с който общината има сключен договор.

2. Ветеринарни власти, които:

 Извършват системен контрол във връзка с хуманното отношение към животните.

 Извършват контрол върху дейностите по програмата.

 Извършват ветеринарномедицински надзор на обработените кучета.

 Изпълняват всички ветеринарномедицински дейности, заложени в Националната програма.

3. Организации за защита на животните (ОЗЖ).

 Съдействат при изготвянето на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Айтос.

 Съдействат на Общината като посочват свои представители за координация на работата между общината, ОЗЖ и граждани.

 Съдействат за обработването на постъпилите жалби и сигнали, свързани с домашни и безстопанствени кучета.

 Осигуряват свои представители за проверка на сигналите и жалбите.

 Предоставят на Общинска администрация - Айтос списък на координатори за съдействие по места на дейностите по програмата.

 Участват в разрешаването на проблемите, потвърдени от проверките на постъпилите сигнали.

 Организират и провеждат задомителни кампании.

VII. ФИНАНСОВ РЕСУРС ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Източници на финансиране и материално обезпечаване на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Айтос, съгласно чл. 40б от ЗЗЖ.

1. Държавен бюджет.
2. Общински бюджет.
3. Постъпления от такси.
4. Дарения.
5. Проекти.
6. Организации за защита на животните.
7. Министерски съвет, по предложение на Министъра на земеделието, храните и горите, и Министъра на финансите, може да представи средства за изпълнение на програмата.

VIII. ОЦЕНКА ЗА УСПЕВАЕМОСТ НА ПРОГРАМАТА - КРИТЕРИИ:

Очаквани резултати от осъществяването на програмата.

1. Качествени промени, които се очакват в следствие на изпълнение на мерките по програмата и обработването на безстопанствените кучета:

 Повишаване безопасността на гражданите.

 Регистрация, събираемост на таксите за домашни кучета и стимулиране на кастрацията им ще спомогнат за трайното решаване на проблема и овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата.

 Мониторинг върху популацията на безстопанствените кучета.

 Намаляване на социалното напрежение.

 Утвърждаване на европейските критерии за третиране на животни.

2. Количествени подобрения.

 Постепенно намаляване на популацията на безстопанствени кучета, до изтеглянето им в приюти.

 Увеличаване на броя на регистрираните домашни кучета.

 Повишаване на постъпленията от таксата, съгласно чл. 175 от ЗВМД и Наредба за определяне и администриране местните такси и цени на услуги на територията на Община Айтос.

3. Критерии за изпълнението на програмата.

 Брой на обработените животни.

 Брой на регистрираните домашни кучета.

 Брой на кастрираните кучета, които живеят на открито - по строежи, паркинги, дворове, складове и др.

 Брой на кастрираните домашни кучета.

 Брой на задомените кучета .

 Годишен отчет за извършените дейности по програмата и резултати представени от кмета на Общината пред изпълнителния директор на Националната ветеринарномедицинска служба, съгласно чл. 40, ал. 4 от Закона за защита на животните.

IX. НОРМАТИВНА БАЗА И МЕЖДУНАРОДЕН ОПИТ

 Закон за защита на животните.

 Закон за ветеринарномедицинската дейност.

 Становища на Световната здравна организация.

 Европейската конвенция за защита на животните.

 Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България.

X. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Националната програма въвежда единен подход за овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на цялата страна. В изпълнение на Националната програма община Айтос приема своята програма и плана за действие. В случай, че се констатира несъответствие на Общинската програми с Националната програма, се предприемат коригиращи действия.

Настоящата общинска програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета и плана за действие се публикуват на интернет страницата на Община Айтос в срок от 14 дни от датата на влизане в сила на решението на Общински съвет за приемането им.